

پرچم

نشان ملی

نقشه

۱ اهمیت جغرافیای سیاسی و جغرافیای انرژی

۱-۱ موقعیت جغرافیایی و جغرافیای اقتصادی

کشوری در آسیای میانه است. این کشور تا سال ۱۹۹۱ با نام جمهوری شورایی ترکمنستان یکی از جمهوری‌های تشکیل دهنده اتحاد شوروی بود. ترکمنستان از جنوب با افغانستان و ایران، از شمال با ازبکستان و قزاقستان و از باختر با دریای خزر همسایه است و از طریق این دریا با کشورهای جمهوری آذربایجان و روسیه نیز همسایه است. نام کشور «ترکمنستان» از دو بخش «ترکمن» و «ستان» تشکیل شده است، که به معنای «سرزمین ترکمن‌هاست. مردم این کشور اکثراً ترکمن هستند و به زبان ترکمنی (شاخه‌ای از زبان‌های ترکی تبار) صحبت می‌کنند.

۸۰٪ درصد مساحت ترکمنستان را صحرای قره قوم تشکیل می‌دهد که دارای آب و هوای خشک است. ولی ناحیه رشته کوه کپه داغ در جنوب کشور و نزدیکی مرز ایران آب و هوای مناسبی دارد و سایر شهرهای مهم در این ناحیه هستند.

۱-۱-۱ مساحت کشور (کیلومتر مربع): این کشور ۴۸۸۱۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد.

۲-۱-۱ مرز مشترک با ایران: این کشور با ایران ۹۹۲ کیلومتر مرز مشترک دارد

۳-۱-۱ طول مرزهای آبی با جمهوری اسلامی ایران: حدود ۲۶۸ کیلومتر است.

۴-۱-۱ دسترسی به آبهای آزاد: این کشور به آبهای آزاد راه ندارد.

- ۵-۱-۱ پایتخت: عشق آباد بزرگترین شهر ترکمنستان و پایتخت آن می باشد.
- ۶-۱-۱ شهرهای مهم: عشق آباد، ترکمن باشی، داسوگوز، بالکان آباد، ماری، تجن و ترکمن آباد
- ۷-۱-۱ مناطق دارای منابع نفت و گاز: عمده میادین هیدروکربنی ترکمنستان میادین گازی است که در بخش جنوب شرقی و مرکزی آن واقع شده است. ترکمنستان پس از کشورهای روسیه، ایران و قطر، دارنده چهارمین ذخایر گاز طبیعی جهان محسوب می شود. ذخایر گاز این کشور پس از اکتشاف میدان گازی عظیم یولتان جنوبی در سال ۲۰۰۶ افزایش قابل توجهی داشته است. بزرگترین میادین مستقل این کشور در شرق آمودریا نزدیک مرز ازبکستان قرار دارند و بیش از نیمی از ذخایر این کشور به تنهایی در میدان Dauletabad – Donmez قرار گرفته است.

مهمترین میدانهای گازی ترکمنستان

- **میدان گازی دولت آباد:** میدان گازی دولت آباد یکی از بزرگترین میدانهای گازی ترکمنستان است که میزان ذخیره گاز آن ۴/۱ تریلیون متر مکعب برآورد شده است. در حال حاضر نیز گاز تولید شده از طریق خط لوله CAC صادر می شود. این میدان به عنوان منبع عرضه برای خط لوله ترانس افغان نیز دیده شده است.
- **میدان گازی Yolotan:** این میدان با نام South Yolotan-Osman نیز شناخته می شود و بزرگترین میدان گازی ترکمنستان است که در ۲ نوامبر سال ۲۰۰۶ کشف شد. این میدان با دارا بودن ۸/۲ تریلیون متر مکعب ذخائر اثبات شده، یکی از ۵ میدان گازی بزرگ دنیا به شمار می رود و در منطقه ای به وسعت ۲۷۰۰ کیلومتر مربع در استان مرو (Mary) واقع شده است. نفت استخراج شده از این میدان نیز به پالایشگاه Seidi منتقل می شود. در ۳۰ نوامبر ۲۰۰۹ شرکت Turkmengas قراردادی به ارزش ۸/۹ میلیارد دلار برای توسعه این میدان گازی با شرکتهایی از امارات و چین به امضا رساند که به موجب آن سالانه ۳۰ میلیارد متر مکعب به تولید ترکمنستان اضافه خواهد شد.
- **میدان گازی Shatlyk:** این میدان در سال ۱۹۶۳ کشف شد و دارای حدود ۱ تریلیون متر مکعب ذخیره گاز می باشد.
- **میدان گازی Korpedzhe:** این میدان در نقطه آغاز خط لوله صادرات گاز کرپچه- کردکوی واقع شده که در حدود ۱۲۰ میلیارد متر مکعب ذخائر قابل استحصال دارد.
- **میدان گازی Samantepe:** میدان گازی Samantepe یک میدان بزرگ گازی در سمت راست رودخانه آمو دریا واقع در شرق ترکمنستان و نزدیکی مرز ازبکستان است که ذخیره ای بالغ بر ۸۴ میلیارد متر مکعب دارا می باشد.
- **میدان گازی Yashlar:** این میدان واقع در حوزه مرغاب در سال ۱۹۹۵ توسط شرکت Bidas کشف شد. این میدان دارای ۷۶۵ میلیارد متر مکعب ذخایر گازی و ۱۶۵ میلیون بشکه میعانات گازی می باشد.
- **میدان گازی Malai:** این میدان در شرق کشور ترکمنستان و در نزدیکی رودخانه آمودریا واقع گردیده که فاصله آن با مرز ازبکستان کمتر از ۲۰۰ کیلومتر است. این میدان با ذخیره احتمالی ۶/۲ TCM به عنوان تأمین

کننده گاز خط لوله ترکمنستان به چین مطرح می‌باشد. همچنین نواحی دولت آباد و Bagtyyaryk نیز دارای ذخایر بزرگ گازی هستند و حدود ۳.۲ تریلیون متر مکعب گاز دارند و می‌توانند تولید و صادرات گاز ترکمنستان را به میزان قابل توجهی افزایش دهند. ترکمنستان با موانعی در صنعت گاز روبرو است که از جمله آنها فقدان منابع تامین مالی و توانایی های فنی برای توسعه پروژه های جدید می باشد. این کشور همچنین با محدودیت زیر ساخت های مربوط به صادرات و تحویل گاز به بازارها نیز روبروست.

خط لوله Central Asia Center در خاک ترکمنستان در سال ۱۹۷۴ ساخته شده است و دارای دو انشعاب می باشد:

- شعبه غربی : گاز ترکمنستان را از نزدیک دریای خزر به سمت شمال منتقل می کند.
- شعبه شرقی : از شرق ترکمنستان و جنوب ازبکستان به شمال غرب ازبکستان و سپس به سیستم خط لوله روسیه متصل می شود. این خط لوله ظرفیتی سالانه حدود ۱۰۰ میلیون متر مکعب دارد و ۹۰٪ صادرات گاز ترکمنستان از طریق این شعبه صورت می گیرد.

خطوط لوله صادراتی ترکمنستان بجز مسیر ایران:

۱- روسیه

در سال ۲۰۰۳، یک قرارداد ۲۵ ساله بین ترکمنستان و روسیه امضاء شد و بموجب آن شرکت Gazprom متعهد گردید که خرید گاز از ترکمنستان را افزایش داده و میزان آنرا بتدریج تا سال ۲۰۰۷ به ۷۰ میلیارد متر مکعب برساند که در عمل چنین وضعیتی محقق نشد.

- گازپروم در سه ماهه دوم سال ۲۰۰۹ واردات گاز از ترکمنستان را متوقف کرد که علت اصلی آن افت تقاضا در روسیه و اروپا بود. انفجار در خط لوله و توقف عرضه در آوریل سال ۲۰۰۹ نیز علت دیگری برای کاهش واردات گاز، از ترکمنستان به روسیه بوده است. در نتیجه روسیه در سال ۲۰۰۹ تنها میزان ۳۱ میلیون متر مکعب در روز از ترکمنستان گاز وارد کرد. در دسامبر سال ۲۰۰۹ ترکمنستان و روسیه توافق کردند که عرضه گاز از ژانویه سال ۲۰۱۰ از سر گرفته شود. بر طبق توافق اخیر، ترکمنستان در سال ۲۰۱۰، تا میزان ۸۲ میلیون متر مکعب در روز گاز به روسیه تحویل می دهد.

- شایان ذکر است که تحقق انجام صادرات گاز ترکمنستان به روسیه در سطح ۲۵۷-۲۳۰ میلیون متر مکعب در روز، مستلزم تکمیل خط لوله گاز جدیدی بنام Pre-Caspian Gas Pipeline است.

خط لوله مذکور بطول ۱۷۰۰ کیلومتر به گازپروم اجازه خواهد داد که تا میزان ۸۳ میلیون متر مکعب در روز از ترکمنستان گاز وارد کند که البته بنظر نمی رسد این خط لوله تا قبل از سال ۲۰۱۵/۲۰۱۴ فعالیت خود را شروع نماید.

۲- چین

در آوریل ۲۰۰۶ و در طی بازدید رئیس جمهور ترکمنستان (صفر مراد نیازوف) از چین، طرفین در خصوص استخراج گاز به توافقاتی رسیدند که طی آن ترکمنستان به مدت ۳۰ سال ، ۳۰ Bcm/y (قابل افزایش تا ۴۰ Bcm/y) گاز از طریق خط لوله ای که از قزاقستان و ازبکستان عبور می کند، به چین صادر کند. برای تأمین این حجم از گاز، ترکمنستان ۵/۱ میلیارد دلار به شرکت CNPC چین برای حفاری ۱۲ حلقه چاه از حوزه Gunota Eloten در عرض سه سال، پرداخت می نماید. در اواخر سال ۲۰۰۹ ترکمنستان بعنوان یک عرضه کننده جدید گاز توسط خط لوله، در بازار گاز آسیا ظهور کرد. اولین خط از دو خط لوله ۴۲ اینچی موازی عرضه گاز از ترکمنستان به چین از طریق ازبکستان و قزاقستان، در نوامبر سال ۲۰۰۹ تکمیل و به مرحله بهره برداری رسید و دومین خط لوله، در حال حاضر در دست ساخت می باشد که در سال ۲۰۱۲ / ۲۰۱۱ تکمیل خواهد شد. طول خط لوله گاز ترکمنستان چین حدود ۱۸۳۳ کیلومتر (۱۸۸ کیلومتر در ترکمنستان، ۵۳۰ کیلومتر در ازبکستان و ۱۱۱۵ کیلومتر در قزاقستان) می باشد.

ظرفیت انتقال اولین خط لوله صادرات گاز ، حدود ۵۴ میلیون متر مکعب در روز می باشد و دومین خط لوله، ظرفیت واردات چین از آسیای مرکزی را به حدود ۱۱۰ میلیون متر مکعب در روز افزایش می دهد.

خطوط لوله مطرح جهت احداث:

علاوه بر خطوط لوله موجود، این کشور برنامه های دیگری را نیز جهت توسعه خطوط لوله صادراتی خود مد نظر دارد که از آن جمله میتوان به موارد زیر اشاره نمود :

- خط لوله ترانس افغان با هزینه حدود ۶/۷ میلیارد دلار ، میدان گازی دولت آباد ترکمنستان را به افغانستان، پاکستان و در نهایت به هند متصل خواهد کرد. طول این خط لوله از طریق هرات و قندهار در افغانستان به کوئته (Quetta) و مولتان در پاکستان و از آنجا به Fazilka در هند بیش از ۲۰۰۰ کیلومتر بوده که از این میزان حدود ۱۴۵ کیلومتر در خاک ترکمنستان ، ۷۳۵ کیلومتر در خاک افغانستان ، ۸۰۰ کیلومتر در خاک پاکستان ، ۵۲۰ کیلومتر در خاک هند قرار دارد.

برای این قرارداد ۳۰ ساله یک خط لوله ۵۶ اینچ با ظرفیت ۲۷ میلیارد متر مکعب در سال آغاز به کار خواهند کرد.

برداشت افغانستان ۲ میلیارد متر مکعب و پاکستان و هند هر کدام ۱۲ / ۵ میلیارد متر مکعب خواهد بود که بعد از چند سال کل ظرفیت به ۳۳ میلیارد متر مکعب در سال افزایش می یابد. در طول این مسیر ۶ کمپرسور در نظر گرفته شده است.

- طرح صادرات گاز ترکمنستان و قزاقستان به اروپا از مسیر دریای خزر (خط لوله ترانس - خزر) توسط آمریکا در سال ۱۹۹۶ مطرح شد و در فوریه سال ۱۹۹۹ دولت ترکمنستان با General Electric و Bechtel Group برای امکان سنجی این پروژه به توافق رسید. در پی تشکیل جلسه سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) در استانبول در سال ۱۹۹۹ ، ترکیه، گرجستان، آذربایجان و ترکمنستان برای احداث این خط لوله توافقی هایی را امضاء کردند. با این حال به دلیل مخالفت ایران و روسیه و مسائل

حقوقی مرزهای آبی دریای خزر و مسائل مربوط به شاه دنیز آذربایجان این طرح از تابستان سال ۲۰۰۰ کنار گذاشته شد و پروژه خط لوله جنوب قفقاز اهمیت بیشتری پیدا کرد.

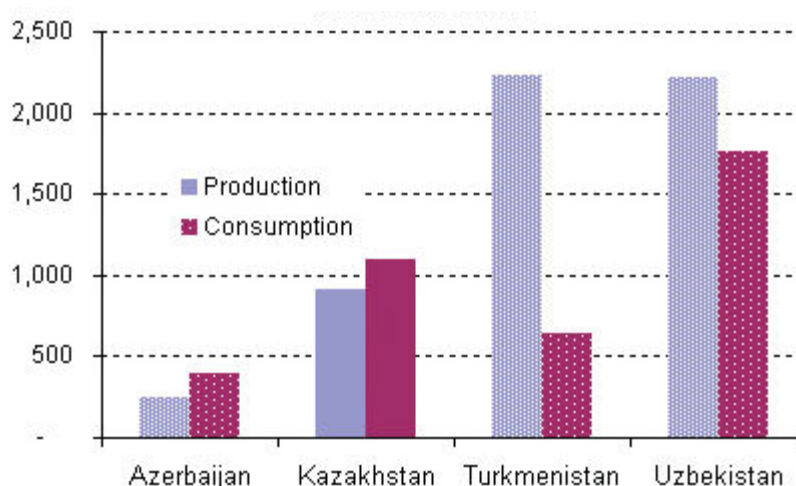
در ژانویه سال ۲۰۰۶ پس از مشاجرات روسیه و اوکراین طرح خط لوله ترانس - کاسپین مجدداً مطرح شد اما با مخالفت‌های روسیه به دلیل ایرادات فنی، حقوقی، محیط زیست و سایر ریسکها روبرو شد. در نهایت در ۱۲ می سال ۲۰۰۷ قراردادی بین سه کشور ترکمنستان، قزاقستان و روسیه برای توسعه شعبه غربی خط لوله مرکزی آسیا میانه منعقد گردید که بعنوان جایگزینی برای پروژه ترانس کاسپین محسوب شده و اهمیت آنرا تحت الشعاع خود قرار خواهد داد.

طول خط لوله ترانس خزر - با ظرفیت ۳۰ میلیارد متر مکعب در سال - دوهزار کیلومتر است و در صورت اجرای این طرح باید خطوط لوله گاز و نفت از عمق ۲۰۰ الی ۳۰۰ متری بستر دریای خزر عبور داده شود که آلودگی زیست محیطی را بدنبال دارد. طبق اخبار واصله، این کشور در صدد خرید ۱۶ میلیارد متر مکعب گاز در سال از ترکمنستان می باشد.

خطوط لوله منطقه	ظرفیت خط لوله	مرحله اجرا
ترانس خزر (ترکمنستان - دریای خزر - آذربایجان)	۳۰ میلیارد متر مکعب	مسکوت مانده
خط لوله آسیای مرکزی	۸۰ میلیارد متر مکعب	در حال اجرا
ترکمنستان - قزاقستان - روسیه	۳۰ میلیارد متر مکعب	در حال اجرا
آسیای مرکزی - چین	۴۰ میلیارد متر مکعب	فاز ۱ در حال بهره برداری و فاز ۲ در حال ساخت
ترکمنستان - افغانستان - پاکستان - هند (TAPI)	۲۰ میلیارد متر مکعب	در حال مذاکره
کرپچه - کردکوی	۸ میلیارد متر مکعب - ۴۰ اینچ	در حال اجرا

در حال اجرا	۶ میلیارد متر مربع - ۴۸ اینچ	سرخس - مشهد
در حال مذاکره	۳۰ میلیارد متر مکعب	ناباکو (ترکمنستان - قزاقستان - ایران - آذربایجان - عراق - مصر - ترکیه - بلغارستان - اوکراین - رومانی - مجارستان - اتریش)
در حال مذاکره	به طور مشترک با ازبکستان ۸۰-۹۰ میلیارد متر مکعب در سال	ترکمنستان - ازبکستان - روسیه

مقایسه آمار تولید و مصرف گاز کشور های آسیای میانه

پالایشگاهها و پتروشیمی:

پالایشگاه Seidi (Chardzhou): این پالایشگاه قدیمی با ظرفیت اسمی ۱۲۰۵۰۰ بشکه در روز که در شمال شرق این کشور واقع گردیده است، در زمان شوروی سابق و به منظور پالایش نفت خام سیبری شرقی ساخته شد. ترکمنستان برنامه بازسازی و ارتقاء این پالایشگاه را به منظور افزایش ۱۳۴ هزار بشکه در روز و رساندن ظرفیت این پالایشگاه به حدود ۲۵۰ هزار بشکه در روز را در دستور کار دارد.

یک خط لوله انتقال نفت خام که Seidi را به پالایشگاههای قزاقستان متصل می کرد نیز در سال ۲۰۰۲ مورد بازسازی قرار گرفت. همچنین یک خط لوله ۱۸۵ کیلومتری نفت خام فوق سنگین میدان نفتی Kokdumalak ازبکستان را به این پالایشگاه انتقال می دهد. در حال حاضر نفت خام و میعانات گازی میدانهای Yolotan و Sag Kenar عمده ترین تأمین کننده خوراک این پالایشگاه به شمار می روند.

پالایشگاه Turkmenbashi: این پالایشگاه در غرب ترکمنستان و ساحل دریای خزر واقع گردیده و دارای ظرفیت اسمی ۱۱۶۵۰۰ بشکه در روز می باشد. برنامه بازسازی این پالایشگاه با هزینه ای برابر ۲-۵/۱ میلیارد دلار و در قالب چندین پروژه انجام شده است.

اولین پروژه ارتقاء این پالایشگاه توسط شرکت Merhav^۱ و با هزینه ۵۰۰ میلیون دلار در سال ۱۹۹۶ به انجام رسید. این شرکت در حال حاضر حضور فعالی در ترکمنستان دارد. در سال ۲۰۰۱ این شرکت واحد پلی پروپیلن مجتمع پالایشی ترکمن باشی را راه اندازی نمود. همچنین شرکت Merhav در ساخت ایستگاههای تقویت فشار در مسیر خطوط لوله صادرات ترکمنستان نیز حضور دارد.^۲

مجتمع پتروشیمی در Seidi: این مجتمع با مشارکت شرکتهای فرانسوی و Merhav برای تولید پلی اتیلن، سولفور و اتان ساخته شده و در حال گسترش است.

مجتمع پتروشیمی در Tedjen: این مجتمع دارای ظرفیت تولید ۶۰۰ تن آمونیاک و ۱۰۵۰ تن اوره در روز در سال ۲۰۰۵ ساخته شده است.

ترکمنستان پلاستیک و سایر محصولات پتروشیمی مورد نیاز خود را از روسیه و اوکراین وارد می کند.

ملاحظات	مهمترین شرکت های انرژی سرمایه گذار در ترکمنستان
در سال ۲۰۰۱، تکنیپ قراردادی برای ساخت یک کارخانه روغن گریس، که در سال ۲۰۰۴ تکمیل گردید. این واحد ظرفیت ۳۵۱۵۰ بشکه در روز دارد.	تکنیپ (فرانسه)
بزرگترین سرمایه گذار خارجی و اولین شرکت غربی که در بخش نفت و گاز ترکمنستان وارد شد این شرکت بود؛ پروژه اصلی میدان یاشلار است که شامل ۷۷۰ میلیارد مترمکعب ذخایر گازی و ۱۶۵ میلیون بشکه نفت می باشد.	بیریداز ساپیک (آرژانتین)
اجرای یک قرارداد مشارکت در تولید ۲۵ ساله در میدان نفتی نبیت داگ در غرب ترکمنستان. بعد از سال ۱۹۹۷، حدود ۲۰۰ میلیون دلار برای توسعه این میدان سرمایه گذاری کرد.	برن انرژی (انگلیس)
یک قرارداد مشارکت در تولید ۲۵ ساله برای حوزه قراردادی چلیکان در بخش خزر ترکمنستان. نفت دراگون چهار چاه تحت تولید دارد که این شرکت از سال ۱۹۹۳، ۳۱۵ میلیون دلار برای توسعه دو میدان نفتی دریایی در دریای خزر سرمایه گذاری کرد.	شرکت نفتی دراگون (ایرلند یا امارات متحده عربی) ۷۰٪ سهم نفت ملی امارات متحده عربی بود.

^۱ این شرکت متعلق به رژیم اشغالگر قدس می باشد.

^۲ بررسی وضعیت موجود و چشم انداز عرضه و تقاضای انرژی ترکمنستان "معاونت برنامه ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری، دی ماه

مرکز انرژی لارماگ (هلند)	سرمایه گذار اصلی در ترکمنستان. دولت ترکمنستان همچنین پروانه صادرات لارماگ را به تعلیق درآورده به عنوان یک وسیله ای برای مذاکره دوباره در قرارداد.
مارسک (دانمارک)	این شرکت قرارداد مشارکت در تولید در سال ۲۰۰۲ برای توسعه بلوک ۱۱ و ۱۲ دریای خزر امضا کرد که حدود ۱۰ میلیون دلار در سال ۲۰۰۳ سرمایه گذاری کرد.
پتروناس (مالزی)	پتروناس بخش ترکمن دریای خزر را تحت یک قرارداد مشارکت در تولید در سال ۱۹۹۶ توسعه داد و در سال ۲۰۰۲ پروانه تولید و استخراج را برای سه سال دیگر تا نوامبر ۲۰۰۵ تمدید کرد. شرکت از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۳ بیشتر از ۱۹۰ میلیون دلار برای اکتشاف و توسعه سه میدان دریایی نفتی در دریای خزر سرمایه گذاری کرد.
شل	در سال ۲۰۰۲ حضورش را در ترکمنستان به حداقل رساند. شرکت امیدوار است که در توسعه بخش بالادستی پروژه خط لوله ترانس خزر وارد شود.

۲-۱ جغرافیای انسانی

- ۱-۲-۱ جمعیت (میلیون نفر): بیشتر جمعیت ترکمنستان در جنوب و باختر کشور (کناره دریای خزر) زندگی می کنند.
- ۲-۲-۱ ترکیب سنی جمعیت : ۲۸.۹٪ زیر ۱۵ سال ، ۶۶.۹٪ بین ۱۵-۶۴ سال و ۴.۳٪ بالای ۶۵ سال سن دارند.
- ۳-۲-۱ تنوع قومی (دارد، ندارد): رگمن ها یک گروه قومی و نژادی را تشکیل می دهند و دین اکثریت غالب با مسلمانان سنی است. جمهوری ترکمنستان در گذشته یکی از جمهوری های اتحاد جماهیر شوروی به شمار می رفت، در سال ۱۹۹۱ این کشور مستقل شد. ۸۵ درصد مردم این کشور ترکمن، پنج درصد ازبک، چهار درصد روس و شش درصد هم باقی قومها هستند. ۹۸.۸ درصد از مردم آن باسواندند.
- ۴-۲-۱ زبان رسمی: زبان رسمی کشور ترکمنی و واحد پول آن منات ترکمنستان است.

۲ همکاریهای اقتصادی و بازرگانی و راهبردی

- ۱-۲ واردات ایران از آن کشور
- ۱-۱-۲ گاز: دارد
- ۲-۱-۲ نفت و مشتقات نفتی: دارد
- ۳-۱-۲ الکتروسیته: ندارد
- ۴-۱-۲ آب: ندارد

ردیف	نام کالا	ارزش (هزار دلار)
۱	بنزین	۲۲۲۹۸۱

۱۲۶۲۷۶	سایر روغن های سبک	۲
۱۹۳۱۹	سایر فرآورده های غیر مذکور که ۷۰٪ نفت یا روغن دارند	۳
۱۴۶۷۸	کنجاله و سایر آخال ها	۴
۹۷۷۶	کک نفت تکلیس شده	۵
۲۴۴۲	گرید نساجی پلی پروپیلن	۶
۱۹۳۵	نخ از پنبه یک لا	۷
۱۶۰۸	کک نفت تکلیس نشده	۸
۷۱۰	سایر پلی پروپیلن	۹
۶۶۲	اسیدهای چرب صنعتی	۱۰

۲-۲ صادرات به آن کشور

گاز: ندارد	۱-۲-۲
نفت و مشتقات نفتی: ندارد	۲-۲-۲
الکتریسیته: ندارد	۳-۲-۲
آب: ندارد	۴-۲-۲

ارزش (هزار دلار)	نام کالا	ردیف
۵۷۷۰۱	سایر سیمان پورتلند	۱
۲۵۵۹۵	سیب تازه	۲
۱۷۷۴۸	سایر رنگها و ورنی ها	۳
۱۵۸۸۳	کف پوش ها	۴
۱۲۷۴۲	سایر سیب زمینی ها	۵
۸۲۸۱	پودر یا مایع لباسشویی	۶
۸۷۷۱	شیرینی و شکلات	۷

۵۴۳۶	جوال و کیسه	۸
۵۴۲۳	تخم مرغ پرندگان	۹
۵۰۳۲	اشیاء ساخته شده از آسفالت	۱۰

۳-۲ ترانزیت

۱-۳-۲ اهمیت ترانزیت از ایران برای آن کشور (ندارد، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد)

ترانزیت فرآورده های نفتی و گاز مایع

۴-۲ حجم واردات و صادرات بین المللی

سال	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
تراز تجاری	+۰/۷۵	-۰/۴	+۱	+۱/۱	+۱/۳	+۲/۸	+۳/۵	+۳/۳	+۴	+۳/۷

۱-۴-۲ واردات از جهان

سال	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
واردات	۱/۶۵	۲/۷	۱/۳	۱/۵	۲/۲	۲	۱/۸	۴/۲	۷/۹	۴/۵

۲-۴-۲ صادرات به جهان

سال	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۲۰۰۳	۲۰۰۴	۲۰۰۵	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۸	۲۰۰۹
صادرات	۲/۴	۲/۳	۲/۲	۲/۶	۳/۵	۴/۸	۵/۳	۷/۵	۱۱/۹	۸/۲

۵-۲ فرصتهای سرمایه گذاری در آن کشور

بر اساس پیش نویس قانون سرمایه گذاری خارجی و اصول سرمایه گذاری ، سرمایه گذاران می توانند در زمینه سپرده گذاری ، سرمایه گذاری در تجهیزات جدید و مدرن ، صنایع و دیگر حوزه های اقتصادی - تولیدات فنی و علمی و سایر امور ، مشروط بر اینکه بر اساس قانون منعی بر اجرای آن نباشد فعالیت نمایند.

۱-۵-۲ سرمایه گذاری در آن کشور:

مهمترین شرکت های انرژی سرمایه گذار در ترکمنستان	
تکنیپ(فرانسه)	در سال ۲۰۰۱، تکنیپ قراردادی برای ساخت یک کارخانه روغن گریس، که در سال ۲۰۰۴ تکمیل گردید. این واحد ظرفیت ۳۵۱۵۰ بشکه در روز دارد.
بیریداز ساپیک (آرژانتین)	بزرگترین سرمایه گذار خارجی و اولین شرکت غربی که در بخش نفت و گاز ترکمنستان وارد شد این شرکت بود؛ پروژه اصلی میدان یاشلار است که شامل ۷۷۰ میلیارد مترمکعب ذخایر گازی و ۱۶۵ میلیون بشکه نفت می باشد.

اجرای یک قرارداد مشارکت در تولید ۲۵ ساله در میدان نفتی نبیت داگ در غرب ترکمنستان. بعد از سال ۱۹۹۷، حدود ۲۰۰ میلیون دلار برای توسعه این میدان سرمایه گذاری کرد.	برن انرژی (انگلیسی)
یک قرارداد مشارکت در تولید ۲۵ ساله برای حوزه قراردادی چلیکان در بخش خزر ترکمنستان. نفت دراگون چهار چاه تحت تولید دارد که این شرکت از سال ۱۹۹۳، ۳۱۵ میلیون دلار برای توسعه دو میدان نفتی دریایی در دریای خزر سرمایه گذاری کرد.	شرکت نفتی دراگون (ایرلند یا امارات متحده عربی) ۷۰٪ سهم نفت ملی امارات متحده عربی بود.
سرمایه گذار اصلی در ترکمنستان. دولت ترکمنستان همچنین پروانه صادرات لارماگ را به تعلیق درآورده به عنوان یک وسیله ای برای مذاکره دوباره در قرارداد.	مرکز انرژی لارماگ (هلند)
این شرکت قرارداد مشارکت در تولید در سال ۲۰۰۲ برای توسعه بلوک ۱۱ و ۱۲ دریای خزر امضا کرد که حدود ۱۰ میلیون دلار در سال ۲۰۰۳ سرمایه گذاری کرد.	مارسک (دانمارک)
پتروناس بخش ترکمن دریای خزر را تحت یک قرارداد مشارکت در تولید در سال ۱۹۹۶ توسعه داد و در سال ۲۰۰۲ پروانه تولید و استخراج را برای سه سال دیگر تا نوامبر ۲۰۰۵ تمدید کرد. شرکت از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۳ بیشتر از ۱۹۰ میلیون دلار برای اکتشاف و توسعه سه میدان دریایی نفتی در دریای خزر سرمایه گذاری کرد.	پتروناس (مالزی)
در سال ۲۰۰۲ حضورش را در ترکمنستان به حداقل رساند. شرکت امیدوار است که در توسعه بخش بالادستی پروژه خط لوله ترانس خزر وارد شود.	شل

۲-۵-۲ پروژه های مشترک

۳-۵-۲ پروژه های مشترک در کشور ثالث

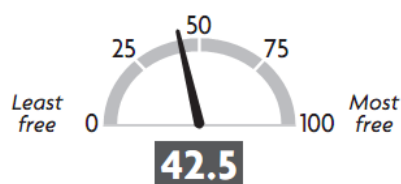
۴-۵-۲ کمک های توسعه ای ایران (مالی، فنی مشاوره ای، آموزشی)

- احداث سدی به ارزش ۱۶۸ میلیون دلار بر رودخانه تجن
- راه سازی - اتوبان ترکمنباشی و ساخت بزرگراه ۳۳۰ کیلومتری
- ساخت بندر پالیش گاز
- طرح انتقال برق
- اطلاعات راه آهن سرخس و تجن
- راه آسفالت باجگیران به عشق آباد
- آبرسانی به شهر مرو
- پایانه عشق آباد

۵-۵-۲ نرخ ریسک براساس شاخص ICRG و شاخص Heritage

این کشور از لحاظ ریسک سرمایه گذاری ۳۶.۵۴ از ۱۰۰ طبقه بندی شده است که از دید این شاخص کشور بسیار پریسکی است. ۱۲۷ کشور شاخص بهتری نسبت به این کشور دارند و ۲۸ کشور که اکثرا در آفریقا واقعند شاخص بدتری دارند.

براساس شاخص Heritage سال ۲۰۱۰ برای ترکمنستان برابر ۴۲.۵ است که این کشور را ۱۷۱ امین کشور آزاد جهان معرفی می نماید. همراهی اقتصاد این کشور با اقتصاد جهانی بسیار کند بوده است و اقتصاد این کشور وابسته به تولید انرژی و تحت کنترل دولت است.

Economic Freedom Score

۶-۲ **اطلاعات پایه اقتصادی** (برای سال ۲۰۰۹)

۱-۶-۲ تولید ناخالص داخلی بر اساس برابری قدرت خرید (PPP): ۳۲.۵۲ میلیارد دلار

۲-۶-۲ تولید ناخالص داخلی بر اساس نرخ ارز رسمی: ۲۷.۲۸ میلیارد دلار

۳-۶-۲ رشد واقعی تولید ناخالص داخلی: ۶.۱ درصد

۴-۶-۲ سرانه تولید ناخالص داخلی: ۶۷۰۰ دلار

۵-۶-۲ نرخ تورم: ۱۰٪ تخمین زده شده که این رقم برای سال گذشته ۱۴.۵٪ بوده است.

۳ **عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی**

۱-۳ عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی انرژی: CIS (associate member)

۲-۳ عضویت و جایگاه در سازمانهای سیاسی منطقه ای و فرامنطقه ای

ECO, IOM (observer) - International Organization for Migration, UN

۴ **اقتصاد انرژی فسیلی**

۱-۴

میزان مصرف انرژی

۱-۱-۴ الکتریسیته: سال ۲۰۰۹ ۱۳ billion kWh

۲-۱-۴ نفت: ۱۲۳ هزار بشکه در روز

۳-۱-۴ گاز: ۲۰.۴ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹

۴-۱-۴ مشتقات نفتی و پتروشیمی: ۱۳۰ هزار بشکه در روز

میزان تولید

۱-۲-۴ الکتریسیته: سال ۲۰۰۹ ۱۵.۵ billion kWh

۲-۲-۴ نفت: ۲۰۵ هزار بشکه در روز

۳-۲-۴ گاز: ۷۶ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹

۴-۲-۴ مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA

میزان واردات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط

۱-۳-۴ الکتریسیته: ندارد

۲-۳-۴ نفت: ندارد

۳-۳-۴ گاز: ندارد

۴-۳-۴ مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA

میزان صادرات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط	۴-۴
الکتریسیته: سال ۲۰۰۹ ۲.۵ billion kWh	۱-۴-۴
نفت: ۸۲ هزار بشکه در روز	۲-۴-۴
گاز: ۵۵.۶ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹	۳-۴-۴
مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA	۴-۴-۴

سایر اطلاعات:

میزان ذخایر اثبات شده نفت: ۷۰۰ میلیون بشکه
 میزان ذخایر اثبات شده گاز طبیعی ۷.۹۴ تریلیون متر مکعب